

ÅRSBERETNING

2018

Forord

I februar 2018 blev Minretssag.dk og det dertil knyttede interne sagsbehandlingssystem, Civilsystemet, indført i Højesteret. Højesteret fuldendte den udrulning af systemet, som var påbegyndt som pilotprojekt ved Vestre Landsret og Retten i Horsens, og som i løbet af 2017 blev indført ved de fleste øvrige retter.

Ud over de ændringer i både de eksterne og interne brugeres administrative sagsgange, der fulgte med indførelsen af denne digitale løsning, blev også layoutet i Højesterets korrespondance og afgørelser ændret.

Forsiden til denne årsberetning illustrerer disse forandringer i forbindelse med digitaliseringen.

Indholdsfortegnelse	Side
1. Højesteret og retssagerne Indkomne og afsluttede sager samt sagsbehandlingstider	2
2. Højesterets andre opgaver Den Særlige Klageret, råd og nævn mv. Internationalt samarbejde og besøg Øvrig informationsvirksomhed	6
3. Højesteret og rettens medarbejdere	8
4. Indsatsområder i 2018	9
5. Forventninger til 2019	9
6. Udvalgte afgørelser fra 2018	9

1. Højesteret og retssagerne

Højesteret har som den øverste retsinstans for Danmark, Grønland og Færøerne en særlig rolle i samfundet.

Højesteret behandler alle sagstyper, og Højesterets arbejdsform adskiller sig væsentligt fra de øvrige domstoles. Der er f.eks. ikke umiddelbar bevisførelse i form af parts- eller vidneforklaringer i retten, og Højesteret foretager i straffesager ikke bevisbedømmelse.

Dette afsnit indeholder oplysninger om og kommentarer til sagstilgangen, afsluttede sager, gennemløbstider, udfaldet af de behandlede civile ankesager mv.

Der er i 2018 sket ændringer i organisering og sagsbehandling, bl.a. ved indførelsen af Civilsystemet, men Højesterets arbejdsform er i det væsentlige fastholdt. Derfor henvises om arbejdsformen mv. til afsnit 1.3 i embedsregnskabet for 2017:

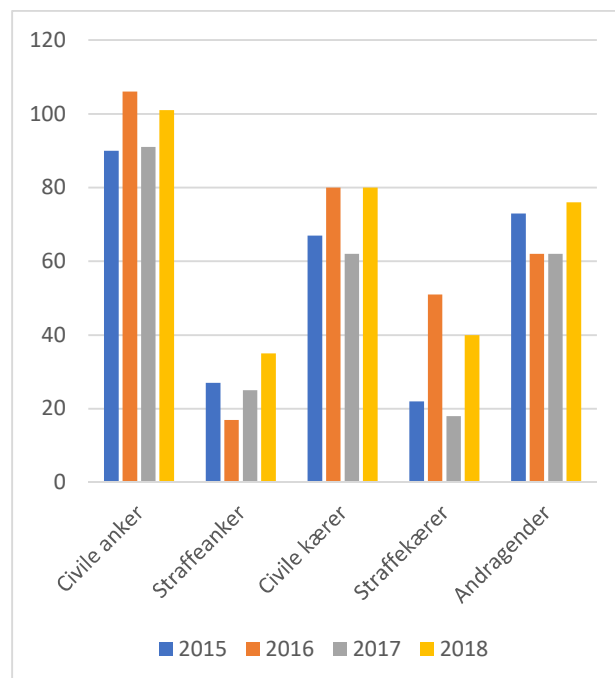
<http://www.hoejesteret.dk/hoejesteret/embedsregnskab/Pages/default.aspx>

Indkomne sager

Der har i 2018 været en stigning i antallet af appeltilladelser fra Procesbevillingsnævnet og antallet af indkomne sager er steget.

Tabel 1 Indkomne sager – alle sagstyper

Sagstype/år	2015	2016	2017	2018
Civile anker	90	106	91	101
Straffeanker	27	17	25	35
Civile kærer	67	80	62	80
Straffekærer	22	51	18	40
Andragender	73	62	62	76
I alt	279	316	258	335

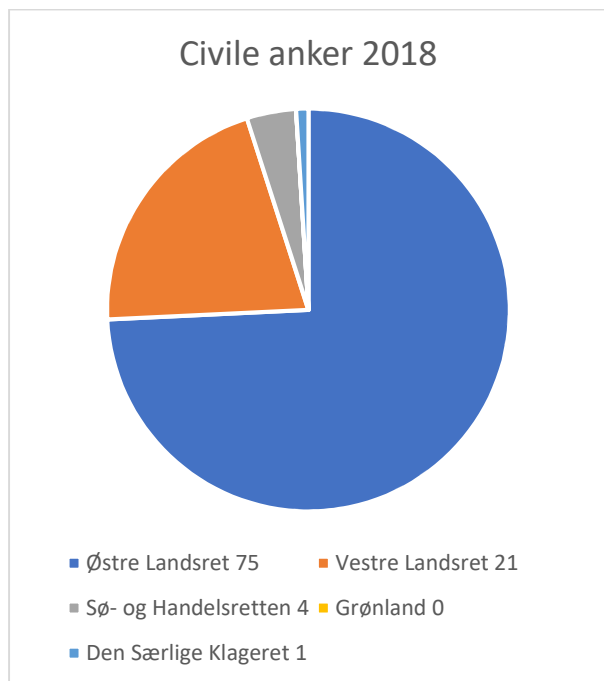
En anke fra landsretten kan kun indbringes for Højesteret som 3. instans med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. En byret kan henvise en civil sag til behandling ved landsretten i 1. instans, hvis betingelserne i retsplejelovens § 226, stk. 1, er opfyldt, og landsrettens dom kan i så fald uden tilladelse indbringes for Højesteret som 2. instans.

Tabel 2 Højesteret som 2. og 3. instans i civile ankesager

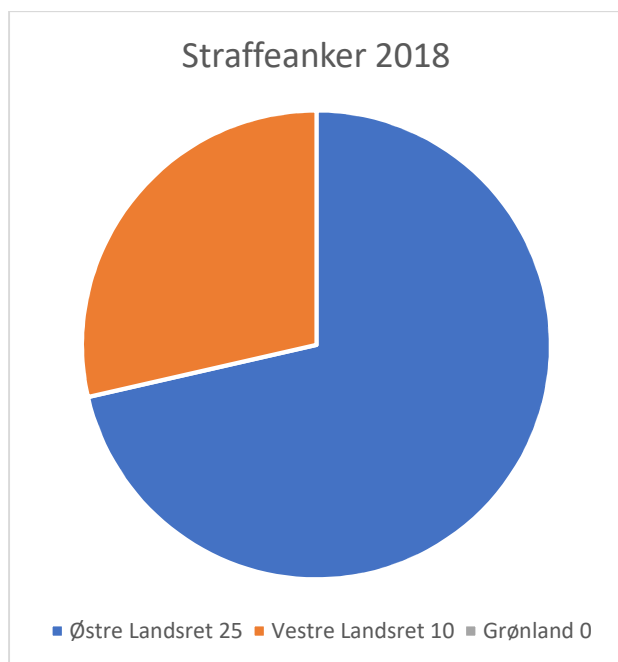
Instans/år	2015	2016	2017	2018
2. instans fra landsretterne	34	44	28	32
2. instans fra Sø- og Handelsretten	10	6	10	4
2. instans fra Den Særlige Klageret	5	4	2	1
3. instanssager	41	52	51	64
I alt	90	106	91	101

Fordelingen af ankesagerne i forhold til underinstans er illustreret i figurene nedenfor.

Modtagne civile anker opgjort efter underinstans

Modtagne straffeanker opgjort efter underinstans

Afgørelser fra Færøerne indbringes for Østre Landsret som 2. instans og kan med procesbevilling indbringes for Højesteret. Af de civile ankesager, der i 2018 blev indbragt fra Østre Landsret, var ingen anlagt ved Retten på Færøerne.

Efter den grønlandske retsplejelov behandler Højesteret de sager, som er afgjort af Grønlands Landsret som 2. instans, og som med Procesbevillingsnævnets tilladelse er indbragt for Højesteret som 3. instans.

Antallet af indkomne *civile ankesager* steg fra 91 i 2017 til 101 i 2018. Der var en stigning i antallet af både 2. og 3. instanssager fra landsretterne, mens antallet af ankesager fra Sø- og Handelsretten faldt fra 10 til 4.

Af de 4 sager, hvor Sø- og Handelsrettens dom blev indbragt for Højesteret, admitterede Højesteret anken i 2 sager.

Stigningen i antallet af *straffeanker* fortsatte i 2018, hvor der indkom 35 sager mod 25 i 2017.

Antallet af indkomne *civile kæresager* steg fra 62 i 2017 til 80 i 2018, og antallet af *straffekæresager* steg fra 18 i 2017 til 40 i 2018.

Antallet af *andragender (særlige anmodninger)* steg i 2018 til 76 mod 62 i 2017. Denne sagstype omfatter både civile sager og straffesager og kan f.eks. være anmodninger om ekstraordinær genoptagelse, anke efter retsplejelovens § 399 og anmodninger om udsættelse af

straffuldbyrdelse efter retsplejelovens § 932, stk.3.

Tabel 3 Sagsbeholdning ultimo året

	2015	2016	2017	2018
Civile anker	88	96	72	73
Straffeanker	16	6	9	17
Civile kærer	20	33	21	38
Straffekærer	8	20	4	16
Andragender	7	3	4	10
I alt	139	158	110	154

Sagsbeholdningen ultimo 2018 lå for de civile ankesagers vedkommende på niveau med sagsbeholdningen ultimo 2017. Som det fremgår af tabel 6 nedenfor, er gennemløbstiden for de civile ankesager nedbragt betydeligt. Derimod er beholdningen af de øvrige sager, bortset fra andragender (særlige anmodninger), øget. Det samme er den gennemsnitlige gennemløbstid for disse sager.

Afsluttede sager

Tabel 4 Afgjorte sager

Sagstype/år	2015	2016	2017	2018
Civile anker	117	88	105	95
Straffeanker	17	26	20	21
Civile kærer	73	66	72	63
Straffekærer	27	35	33	27
Andragender	71	61	59	68
I alt	305	276	289	274

De afsluttede sager, der fremgår af tabel 4, er afgjort ved dom, kendelse eller beslutning. Ud over disse sager blev et antal sager afsluttet uden, at der blev truffet en afgørelse af retten, typisk fordi de blev hævet af den part, der havde indbragt sagen, eller fordi de bortfaldt på grund af manglende betaling af retsafgift.

Tabel 5 Hævede og bortfaldne sager

Sagstype/år	2015	2016	2017	2018
Civile anker	10	9	10	3
Straffeanker	1	1	2	2
Civile kærer	2	2	2	3
Straffekærer	2	1	1	1
Andragender	2	2	2	4
I alt	17	15	17	13

Højesteret afgjorde i 2018 10 færre *civile ankesager* end i 2017. Der blev afsluttet 3 sager færre, end der indkom. Det bemærkes, at en enkelt sag, 216/2015, Capinordic, blev forhandlet over fem retsdage.

Antallet af afgjorte *straffeanker* var 21 i 2018 mod 20 i 2017. Der blev afsluttet 12 straffeanker færre, end der indkom. Gennemløbstiden steg for disse sager, se tabel 6 nedenfor.

Antallet af afgjorte *civile kæresager* faldt i 2018 til 63 fra 72 i 2017. Der blev afsluttet 14 civile kæresager færre, end der blev modtaget.

Antallet af afgjorte *straffekæresager* faldt i 2018 til 27 fra 33 i 2017. Der blev afsluttet 12 straffekæresager færre, end der blev modtaget.

Antallet af afgjorte *andragender (særlige anmodninger)* steg i 2018 til 68 fra 59 i 2017. Der blev afsluttet 4 andragender færre, end der blev modtaget.

Tabel 6 Gennemløbstider opgjort i dage

Sagstype/år	2015	2016	2017	2018
Civile ankesager				
Dom afsagt efter				
Hovedforhandling	516	382	345	294
skriftlig procedure	322	310	243	204
Alle civile ankesager	447	346	336	260
Straffeankers				
Dom afsagt efter hovedforhandling	146	194	116	151
Alle straffeankers	136	194	107	146
Kæresager og andragender				
Civile kæresager	121	144	121	128
Straffekæresager	137	86	110	133
Andragender	42	33	24	34

Gennemløbstiden for de *civile ankesager* er yderligere nedbragt. For de mundtligt forhandlede sager, var den i 2018 på 294 dage mod 345 dage i 2017. For de skriftligt behandlede sager var den i 2018 på 204 dage mod 243 dage i 2017. Den gennemsnitlige gennemløbstid for alle civile ankesager er faldet fra 336 dage til 260 dage. Det er tilfredsstillende. Det bemærkes dog, at der i 2018 ikke blev afsluttet sager, der har været forelagt for EU-Domstolen - en sådan forelæggelse vil normalt medføre en forøgelse af sagens gennemløbstid med et par år.

Tabel 7 Skriftligt behandlede civile ankesager

	2015	2016	2017	2018
Udgået til skriftlig behandling	13	22	30	10
Afsagte domme	16	13	16	9
Mundtligt voteret	13	10	11	9

Gennemløbstiden for *straffeankers med hovedforhandling* er steget til 151 dage i 2018 fra 116 dage i 2017. Det er ikke tilfredsstillende, men hovedårsagen til stigningen er nogle særlige forhold vedrørende enkelte sager.

Tabel 8 Udfaldet af civile ankesager

2018	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten	I alt
Stadfæstelse	32	22	1	54
I henhold til grundene	4	2	0	6
I de væsentlige i henhold til grundene	13	14	1	28
Med ny begrundelse	15	5	0	20
<i>I procent</i>	<i>59</i>	<i>84</i>	<i>25</i>	<i>65</i>
Omgørelse	22	4	3	29
<i>I procent</i>	<i>41</i>	<i>16</i>	<i>75</i>	<i>35</i>

Et udpluk af afgørelser fra 2018 er omtalt sidst i dette embedsregnskab.

Tabel 9 Omgørelsesprocent tidligere år

Omgørelsesprocent	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten	I alt
2017	38	33	50	37
2016	31	43	43	36
2015	39	31	33	36

Tabel 10 Varighed af hovedforhandlinger i 2018

	Civile anker	Straffeanker
Under 1 dag	7	14
1 dag	48	8
1,5 dag	4	0
2 dage	4	0
Mere end 2 dage	2	0

Den ene af to sager, hvor hovedforhandlingen varede mere end to dage, var sagen 226/2015, Capinordic, hvor hovedforhandlingen varede 5 dage.

Ved hovedforhandling af en dags varighed afsættes der normalt 2 dage til votering og domsskrivning og yderligere dage ved længerevarende hovedforhandlinger.

I 2018 blev 12 kæresager voteret mundtligt. Der blev i 2018 foretaget 9 bevisoptagelser i Højesteret ved en dommerfuldmægtig.

2. Højesterets andre opgaver

Ud over behandlingen af retssagerne varetager højesteretsdommerne andre offentlige opgaver af generel betydning for retsplejen og domstolene. Formandsposten i Den Særlige Klageret og i en række råd og nævn bestrides af højesteretsdommere. Det gælder således blandt andet Procesbevillingsnævnet, Domstolstyrelsens bestyrelse, Dommerudnævnelsesrådet, Bibeskæftigelsesnævnet og Retsplejerådet.

Sekretariatsfunktionerne for Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnet varetages i henhold til retsplejelovens

bestemmelser af Højesterets administration og med bistand fra Højesterets dommerfuldmægtige.

Den Særlige Klageret behandler anmodninger om genoptagelse af straffesager, klager over dommere og andre domstolsjurister og kæresager vedrørende forsvarerudelukkelse. Endvidere behandler Den Særlige Klageret sager om afskedigelse af dommere og om afskedigelse og uansøgt forflyttelse af andre domstolsjurister.

Oplysninger om Den Særlige Klagerets organisering, sagstyper og sagsantal findes på Den Særlige Klagerets hjemmeside.

Bibeskæftigelsesnævnet varetager tilladelses- og tilsynsopgaver i relation til dommers løn- nede, faste bibeskæftigelse. Nævnet kan således godkende, at et fast indtægtsgivende hverv kan bestrides af en dommer, og en sådan tilladelse er nødvendig, når det ikke ved lov er bestemt, at hvervet skal bestrides af en dommer. Nævnet kan endvidere godkende, at hverv som medlem af et offentligt eller privat råd eller nævn må varetages af en dommer fra de overordnede retter, selv om det ikke ved lov er bestemt, at hvervet skal varetages af en sådan dommer. Nævnet modtager endvidere årlige indberetninger fra alle dommere vedrørende deres bibeskæftigelse.

Nævnet offentliggør hvert år en redegørelse for sin virksomhed og en oversigt over dommers indtægtsgivende bibeskæftigelse. Redegørelserne findes på nævnets hjemmeside.

I 2018 har der ikke været aktiviteter i *Rigsretten*.

Internationalt samarbejde og besøg

Alle Højesterets dommere besøgte i 2018 den tyske forfatningsdomstol i Karlsruhe.

Blandt andre internationale møder i 2018, hvor repræsentanter for Højesteret har deltaget, ofte med forberedte indlæg, kan nævnes:

- Nordisk møde for højesteretspræsidenter, afholdt i Norge
- International juridisk konference, afholdt i Frankrig
- International juridisk konference, afholdt i Luxembourg
- Konference om menneskerettigheder, afholdt i Strasbourg
- Møde i Consultative Council of European Judges, afholdt i Kroatien
- Besøg ved Kroatiens Højesteret
- Konference for Network of the Presidents, afholdt i Karlsruhe
- Deltagelse i Finlands Højesterets 100 års jubilæum
- Nordisk møde for administrationschefer, afholdt i Island
- Besøg ved Supreme Court i London

Dommere fra Højesteret har virket som dommere ved Juridisk Diskussionsklubs processpil, ELSAs (European Law Students' Association) processpil samt Djøf og Danske Advokaters processpil, alle afholdt i København.

Højesteret har i 2018 modtaget en række besøg fra ind- og udland, hvor de besøgende

blev orienteret om bl.a. Højesterets opgaver, historie, stilling i statsstyret og det daglige arbejde i retten. Som eksempler på sådanne besøg kan nævnes:

- Nordisk møde for højesteretsdommere, afholdt i København
- Delegation fra Court of Appeal, Thailand
- Delegation fra National Court Administration, Litauen
- Delegation fra Chinese Law Society
- Delegation fra Study Association for Criminal Law, Holland
- Delegation fra Tilburg University, Holland
- Delegation fra Polen
- Delegation af nordiske domstolsadministrationer

Højesteret har endvidere modtaget besøg fra en række byretter og uddannelsesinstitutioner, bl.a. ELSA (European Law Students' Association) samt virksomheder, administrative myndigheder og ministerier.

I lighed med tidligere år har Højesteret modtaget besøg af dommere fra by- og landsretterne. Sådanne studiebesøg varer mellem 2 og 5 dage og omfatter overværelse af hovedforhandling, votering og domsskrivning samt orientering om Højesterets arbejdsform.

Højesteret deltog også i 2018 med åbent hus i Kulturnatten, hvor flere hundrede besøgende kunne følge guidede rundvisninger.

Øvrig informationsvirksomhed

Højesteret lægger stor vægt på åbenhed om rettens arbejde. Højesteret publicerer på hjemmesiden oplysninger om modtagne sager og om afsagte domme og kendelser straks efter afsigelsen. Det er endvidere muligt at søge på tidligere afgørelser i afgørelsesdatabasen. I ankesager offentliggøres tillige underinstansernes domme.

Højesterets hjemmeside og dens afgørelses-database er velbesøgt. Fra 1. januar 2018 kunne afgørelserne på hjemmesiden tillige tilgås fra Højesterets Twitterkonto.

Alle medarbejdergrupper deltager i Højesterets informationsvirksomhed, herunder i arbejdet med publicering af domme, rundvisninger, foredrag og Kultur-natten.

3. Højesteret og rettens medarbejdere

Højesteret har i hele 2018 bestået af højesteretspræsidenten og 17 andre dommere. Da hvervene som formand for Procesbevillingsnævnet og for Højesterets Anke- og Kæremålsudvalg er fuldtidsstillinger, indgår disse to dommerårsværk ikke i afdelingernes arbejdsfordeling.

Oversigt over Højesterets dommere med angivelse af CV og forskellige artikler og interviews findes på Højesterets hjemmeside: www.hoejesteret.dk.

Højesteret har en normering på 12 dommerfuldmægtige, der for en periode af 2 - 4 år

gør tjeneste ved Højesteret. I 2018 har 4 studentermedhjælpere bistået både dommere og dommerfuldmægtige med kildesøgning, juridiske ad hoc-opgaver og andet.

De administrative og driftsmæssige opgaver varetages med reference til præsidenten af administrationschefen og administrationens øvrige medarbejdere, der består af kontorfunktionærer, bibliotekar, IT-medarbejder, vagtmestre og køkkenmedhjælper.

Højesterets samlede forbrug af årsværk var i 2018 på 43,38. I opgørelsen er fratrukket barsels- og forældreorlov og andet længerevarende fravær:

Højesteretspræsident og -dommere 18,
administrationschef 1,
dommerfuldmægtige 10,36,
bibliotekar 0,95,
kontorfunktionærer og IT-medarbejder 6,82,
vagtimestre 2,87,
køkkenmedhjælper 0,95
studentermedhjælper 1,61.

4. Indsatsområder i 2018

I februar 2018 blev Civilsystemet indført i Højesteret. Landsretterne afgør dog selv, i hvilket omfang papirsager digitaliseres, inden ankesagen oversendes til Højesteret, og af ressourcemæssige årsager har Højesteret foreløbig valgt ikke at digitalisere de civile ankesager, der indkommer i papirform.

Tabel 11 Fordelingen mellem digitale og papirbaserede civile ankesager modtaget i 2018

	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten
Digitale sager	33	20	2
Papirsager	42	1	2
Digitale sager	44 %	95 %	50%

Der blev i samarbejde med Domstolsstyrelsen indført en digital "vidsbog" til afløsning af den forældede BRS-baserede "vidsbog", og der er valgt en ny digital løsning til erstatning for det nuværende indberetningssystem i Bibeskæftigelsesnævnet.

5. Forventninger til 2019

Den aktuelle gennemsnitlige gennemløbstid for straffeankerne er ikke tilfredsstillende, og det er et mål at få den nedbragt væsentligt med forbehold for den fremtidige sags-tilgang.

I 2019 skal samarbejdet med Domstolsstyrelsen med henblik på at indføre nye digitale sagsbehandlingssystemer til Højesterets Præsidentjournal, Den Særlige Klageret og Bibeskæftigelsesnævnet og et statistikmodul til generering af statistiske oplysninger i Civilsystemet intensiveres. DSI-systemer kan ikke i fremtiden supporteres.

Der skal ligesom ved de øvrige retter laves ny platform og layout til rettens hjemmeside.

6. Udvalgte afgørelser fra 2018

Overtrædelse af meldepligt

Sag 122/2017 Dom afsagt den 5. januar 2018

Sagen angik en udlænding, der blev anset for at være til fare for statens sikkerhed og derfor i januar 2008 blev udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandigt. Da udlændingemyndighederne i april 2008 vurderede, at der var risiko for, at udlændingen ville blive udsat for tortur mv., hvis han vendte tilbage til Irak, besluttede myndighederne, at han ikke kunne tvangsudsendes. Han blev derfor pålagt opholds- og meldepligt i Center Sandholm.

Højesteret skulle tage stilling til, om udlændingen kunne straffes for at have overtrådt sin meldepligt 1183 gange i perioden fra slutningen af marts 2012 til slutningen af juni 2015. Højesteret skulle i den forbindelse tage stilling til, om påbuddene udgjorde et uproportionalt indgreb i udlændingens bevægelsesfrihed, jf. artikel 2 i Tillægsprotokol 4 til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og i hans ret til privatliv, jf. konventionens artikel 8, samt om påbuddene var i strid med diskriminationsforbuddet i artikel 14.

Højesteret udtalte i relation til artikel 2 i Tillægsprotokol 4, at baggrunden for, at udlændingen var udvist, kunne indgå i vurderingen af, om meldepligten var proportional. Proportionalitetsvurderingen skulle endvidere foretages i lyset af, at opholdspligten ikke var til prøvelse under sagen, og at udlændingen var pålagt meldepligt det sted, hvor han boede. Meldepligten udgjorde derfor et forholdsvis beskedent indgreb i udlændingens bevægelsesfrihed og var ikke uproportional,

selv om det med tiden kan blive vanskeligere at begrunde indgreb i retten til at færdes frit.

Udlændingen havde hverken ægtefælle eller børn, og da meldepligten udgjorde et forholdsvis beskedent indgreb i hans bevægelsesfrihed, tiltrådte Højesteret, at konventionens artikel 8 ikke var krænket.

Højesteret udtalte endvidere, at meldepligten ikke var begrundet i, at udlændingen var vurderet til fare for statens sikkerhed, men i muligheden for at udsende ham. Meldepligten rejste derfor ikke spørgsmål om overtrædelse af konventionens artikel 14, sammenholdt med artikel 2 i Tillægsprotokol 4. Det forhold, at baggrunden for udvisningen indgik i vurderingen af meldepligtens proportionalitet, ændrede ikke herved. Landsrettens dom, hvorved udlændingen var blevet idømt fængsel i 30 dage, blev derfor stadfæstet.

Overskridelse af den naboretlige tålegrænse som følge af genskin fra sortglaserede tagsten

Sag 3/2017 Dom afsagt den 16. januar 2018

Sagen angik, om A og B havde pligt til at fjerne genskinsgener fra den del af deres glaserede tegltag, som vender ind mod C's ejendom, og i givet fald, om denne pligt var bortfaldet på grund af passivitet.

Højesteret udtalte bl.a., at hvad en nabo må tåle, beror på en konkret rimelighedsvurdering af ulempens karakter, væsentlighed og påregnelighed sammenholdt med ejendommens karakter og beliggenhed og områdets karakter.

Højesteret fandt ud fra en samlet vurdering, at genskinsgenerne fra A og B's glaserede tegltag måtte anses for at overskride den

naboretlige tålegrænse. Der forelå ikke retsfortabende passivitet, og C fik herefter medhold i, at A og B havde pligt til at fjerne de genskinsgener fra deres glaserede tegltag, som går ud over, hvad C må tåle.

Ikke i strid med grundloven og Danmarks internationale forpligtelser, at personer, som er frataget den retlige handleevne efter værgemålsloven, ikke kan stemme til folketingsvalg

Sag 159/2017 Dom afsagt den 18. januar 2018

Sagen angik navnlig, om det er i strid med grundlovens § 29, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller FN's Handicapkonvention, at A, B, C og D (appellanterne) blev nægtet adgang til at stemme ved folketingsvalget i 2015 som følge af, at de var frataget den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6. I givet fald angik sagen tillige, om de havde ret til godtgørelse.

Efter grundlovens § 29 har personer, der er "umyndiggjort" ikke valgret til Folketinget. Højesteret fandt, at personer, der er frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, må anses for umyndiggjort i grundlovens forstand og derfor ikke har valgret til Folketinget. Folketingsvalglovens § 1 er udformet i overensstemmelse hermed. Uanset hvad der følger af Danmarks internationale forpligtelser, kunne appellanterne derfor ikke få medhold i, at de havde valgret ved folketingsvalget i 2015.

Højesteret fandt endvidere ikke grundlag for at fastslå, at den ordning, der følger af grundlovens § 29, er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller FN's Handicapkonvention. Allerede af den grund havde appellanterne ikke ret til godtgørelse.

En gadefest udviklede sig til et opløb, da der blev kastet flasker og fyrværkeri mod politiet. Politiets indgreb overfor deltagerne var en lovlig frihedsberøvelse.

Sag 116/2017 Dom afsagt den 7. februar 2018

Sagens hovedspørgsmål var, om politiets indgreb mod uroligheder i forbindelse med en gadefest ("Reclaim the Streets") på Amagertorv var en frihedsberøvelse, og i givet fald om den var lovlig.

Højesteret fastslog, at politiets indgreb ikke havde karakter af frihedsberøvelse efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og bemærkede, at det imidlertid ikke var afgørende for, om der forelå frihedsberøvelse efter politilovens regler. Herefter fastslog Højesteret, at indgrebet havde karakter af frihedsberøvelse i politilovens forstand. Der var ikke grundlag for at tilsidesætte politiets vurdering af, at festen havde udviklet sig til opløb, og at det var nødvendigt at gribe ind overfor gruppen af festdeltagere for at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden og fare for enkeltpersoners sikkerhed. Politiet havde foretaget en vis grovsortering af de tilbageholdte, og frihedsberøvelsen havde ikke varet længere end nødvendigt. Under disse omstændigheder var frihedsberøvelsen lovlig efter politiloven.

Hackerangreb og hærværk af en karakter, der gav grundlag for at anvende skærpede strafferammer

Sag 219/2017 Dom afsagt den 27. februar 2018

T var i landsretten fundet skyldig i bedrageri, databedrageri og dokumentfalsk i 78 tilfælde for en samlet værdi af knap 740.000 kr. Endvidere var han fundet skyldig i hacking

under særligt skærpende omstændigheder og hærværk af betydeligt omfang ved tre gange at have hacket it-systemerne hos en virksomhed, hvor han havde været ansat som it-chef, og i den forbindelse at have slettet data mv. For Højesteret angik sagen, om der var grundlag for at anvende de skærpede strafferammer på fængsel indtil 6 år for hacking og for hærværk, ligesom der var spørgsmål om den samlede straffastsættelse. Højesteret udtalte, at de tre hackerangreb måtte bedømmes samlet. Højesteret fastslog, at hackerangrebene var begået under særligt skærpende omstændigheder og således måtte anses for omfattet af den skærpede strafferamme, ligesom sletningen af data skulle henføres til den skærpede strafferamme for hærværk.

Højesteret fastslog, at straffen for hackerangrebene og hærværket isoleret betragtet skulle udmåles i et niveau omkring 2 års fængsel. Den samlede straf blev fastsat til fængsel i 3 år og 6 måneder. Der var ikke grundlag for at gøre straffen helt eller delvis betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Kommunen var ikke erstatningsansvarlig over for to piger, som havde været udsat for seksuelle krænkelser

Sag 111/2017 Dom afsagt den 21. marts 2018

Sagen angik navnlig, om en kommune havde krænket Den Europæiske Menneskerettighedskonvention ved ikke rettidigt at have iværksat foranstaltninger over for en gerningsmand, som begik seksuelle overgreb mod hans børns kammerater, og gerningsmandens familie.

Højesteret fandt, at det er et krav for at statuere et ansvar, at den relevante myndighed vidste eller burde have indset, at

der var risiko for, at andre børn ville blive udsat for overgreb eller misbrug.

Efter en samlet vurdering af de foreliggende underretninger og andre oplysninger fandt Højesteret, at der ikke var oplyst omstændigheder, der burde have givet kommunen en rimelig begrundet mistanke om, at der forelå en påregnelig risiko for, at gerningsmanden ville krænke andre børn. Derfor forelå der ikke en krænkelse af Menneskerettighedskonventionen.

Udsagn i en annonce fra Dansk Folkeparti var ikke injurierende

Sag 112/2017 Dom afsagt den 22. marts 2018

Dansk Folkeparti havde i maj 2013 indrykket en helsidesannonce i tre dagblade og offentliggjort annoncen på sin hjemmeside. Annoncen, der havde afsæt i Folketingets behandling af et lovforslag om meddelelse af indfødsret, indeholdt følgende udsagn: "Én på listen er til fare for Danmarks sikkerhed" og "den potentielle terrorist ... er blandt de knap 700". Annoncen indeholdt en gengivelse af navn og bopælskommune for de 685 personer, som var optaget på lovforslaget.

Spørgsmålet for Højesteret var, om udsagnene udgjorde en ærefornærmende sigtelse mod hver enkelt af de 685 personer.

Højesteret udtalte, at annoncen af en almindelig læser må opfattes som en politisk meningstilkendegivelse om, at der ikke bør meddeles indfødsret til en person, der er til fare for statens sikkerhed, og ikke som en beskyldning mod hver enkelt af de 685 personer for at være til fare for statens sikkerhed og en potentiel terrorist. Højesteret lagde herved også vægt på opsætningen af udsagnene i annoncens overskrifter

og tekst samt på, at navnene på de 685 personer ikke i sig selv fremstår som det centrale budskab. Ud fra annoncens indhold og kontekst må en almindelig læser forstå annoncen sådan, at udsagnene alene angår én ud af de 685 personer.

Højesteret udtalte, at den mistænkeliggørelse af samtlige 685 personer, der ligger i de to udsagn, for hver enkelt på listen er så vag, at den ikke kan anses for at krænke nogen enkeltpersons ære. Dansk Folkeparti blev derfor frifundet

Læge havde ikke udvist grovere forsømmelse eller skødesløshed i udøvelsen af sin virksomhed

Sag 225/2017 Dom afsagt den 28. marts 2018

Sagen angik, om en læge, T, kunne straffes for at have udvist grovere forsømmelse eller skødesløshed (i autorisationslovens § 75's forstand) i forbindelse med behandlingen af en patient på Svendborg Sygehus den 5. august 2013.

Højesterets flertal fastslog efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, at det ikke var godtgjort, at lægen ved som anført i anklageskriftet ikke at have ordineret hyppige blodsuktermålinger, ikke at have lagt en plan for, hvordan patientens blodsukker skulle behandles, og ikke at have fulgt op på manglende blodsuktermålinger havde handlet med en sådan høj grad af uagtsomhed, at det kunne betegnes som en grovere forsømmelse eller skødesløshed i udøvelsen af hendes virksomhed som læge. Flertallet lagde herved navnlig vægt på, at lægen gav en sygeplejerske besked om at måle blodsukker på patienten, at lægen kunne forvente, at sygeplejersken gav hende besked, hvis der målttes påfaldende værdier ved undersøgelsen, og at hun kunne

forvente, at patienten tillige ville få målt sit blodsukker i forbindelse med den sædvanlige morgenmedicin ca. 4 timer senere. Lægen blev derfor frifundet.

T straffet med samfundstjeneste for uagtsomt manddrab i forbindelse med kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og udvist betinget

Sag 2/2018 Dom afsagt den 5. april 2018

T var fører af en personbil, som i et vejkryds påkørte en anden personbil, hvis fører blev dræbt. T havde kørt med en hastighed på mindst 117 km/t på landevej, hvor hastighedsgrænsen var 80 km/t. Føreren af den anden bil havde overtrådt sin ubetingede vigepligt.

Sagen angik, om T's kørsel var særlig hensynsløs, således at han skulle straffes for uagtsomt manddrab under særlig skærpente omstændigheder, eller om der alene var tale om kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, således at der ikke forelå særlig skærpente omstændigheder.

Højesteret fandt, at T ved sin kørsel havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, men at der ikke var tale om særlig hensynsløs kørsel, og at der derfor ikke var tale om uagtsomt manddrab under særlig skærpente omstændigheder.

Højesterets flertal fandt, at T skulle straffes med fængsel i 30 dage, som blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste.

T blev endvidere frakendt førerretten betinget.

Endelig fandt Højesteret, at T skulle frifindes for påstanden om udvisning, således at han alene skulle udvises betinget.

Rigsadvokatens afgørelse om udlevering til strafforfølgning i Rumænien blev stadfæstet.

Sag 40/2018 Kendelse afsagt 2. maj 2018

De rumænske myndigheder anmodede om at få T udleveret til strafforfølgning i Rumænien. Efter anmodning fra Rigsadvokaten afgav de rumænske myndigheder udtalelser om de forhold, hvorunder T ville blive varetægtsfængslet efter en udlevering til Rumænien, og om forholdene under afsoning af en eventuel fængselsstraf. Højesteret fandt, at oplysningerne fra de rumænske myndigheder måtte lægges til grund ved sagens afgørelse, og at udtalelserne måtte forstås således, at T under såvel varetægtsfængsling som afsoning af en eventuel fængselsstraf i Rumænien var garanteret et personligt areal på mindst 3 m² i en flerpersoners celle. Højesteret fandt endvidere, at der efter oplysningerne om forholdene for T under varetægtsfængsling og eventuel afsoning ikke var grundlag for at fastslå, at der var reel risiko for, at T ville blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Han skulle derfor udleveres til Rumænien.

Betingelse for at indgå samarbejdsaftale blev ikke opfyldt

Sag 196/2017 Dom afsagt den 18. maj 2018

Sagen angik i første række, om Københavns Kommune var forpligtet til at indgå en samarbejdsaftale med Arriva om en særlig parkeringslicens til el-bybiler i en 5-årig forsøgsperiode til en pris på 3.000 kr. pr.

bybil det første år. Københavns Kommune meddelte i maj 2015 Arriva, at kommunen ville indgå samarbejdsaftalen, idet det dog var en betingelse herfor, at en kommende bekendtgørelse gav mulighed for at udstede parkeringslicenser til el-bybiler til reduceret pris.

Højesteret fandt, at kommunens tilsagn og betingelsen i samarbejdsaftalen skulle forstås i sammenhæng med den forudgående dialog mellem parterne om mulighederne for at udstede parkeringslicenser til el-bybiler. Herefter fandt Højesteret, at kommunens betingelse om, at kunne udstede den påtænkte parkeringslicens til en reduceret pris måtte forstås således, at dette skulle kunne ske uden, at kommunen blev forpligtet til at reducere prisen væsentligt for parkering for andre biler. Da det ikke var godtgjort, at el-bybilerne havde en trængselsreducerende effekt, og da bekendtgørelsen satte en beløbsgrænse på 5.000 kr. for differentieringen af prisen på parkeringslicenser på grund af miljøhensyn, kunne Københavns Kommune ikke udstede parkeringslicenser til Arrivas el-bybiler til 3.000 kr. pr. bil pr. år uden at blive forpligtet til at udstede parkeringslicenser til konventionelle delebiler, der som Arrivas var uden fast stamplads, til en pris på maksimalt 8.000 kr. Da delebiler med et parkeringsmønster som Arrivas el-bybilers betalte væsentligt mere end 8.000 kr. om året pr. bil for parkering, fandt Højesteret, at betingelsen i samarbejdsaftalen ikke blev opfyldt med den udstedte bekendtgørelse. Københavns Kommune var derfor ikke forpligtet til at indgå samarbejdsaftalen

Fravigelser af regler om hviletid og fridøgn, som blev indsat i overenskomsterne med indgrebsloven, havde karakter af overenskomstbestemmelser

Sag 141/2017 Dom afsagt den 1. juni 2018

Sagen drejede sig om, hvorvidt de fravigelser af arbejdstidsdirektivets regler om hviletid og fridøgn, som blev fastsat ved lovindgrebet i lærerkonflikten i 2013, var i strid med arbejdstidsdirektivet.

For så vidt angik bestemmelserne i indgrebsloven vedrørende lejrskoler m.v. fandt Højesteret, at fravigelserne kunne fastsættes ved lov og allerede af den grund, var de ikke i strid med arbejdstidsdirektivet.

Spørgsmålet var herefter, om de bestemmelser i indgrebsloven, der ikke vedrørte lejrskoler m.v., og som gav mulighed for, at den daglige hvileperiode undtagelsesvis kunne nedsættes fra 11 til 8 timer en gang ugentligt, var blevet til i overensstemmelse med arbejdstidsdirektivet, hvorefter fravigelse kunne ske ved kollektiv overenskomst.

Højesteret fandt, at der ved fortolkningen og anvendelsen af begrebet ”kollektiv overenskomst” måtte tages udgangspunkt i national lovgivning og praksis.

Herefter fandt Højesteret, at bestemmelserne i indgrebsloven havde karakter af overenskomstbestemmelser, bl.a. fordi de blev en integreret del af overenskomsterne på samme måde, som hvis parterne havde aftalt dem, og fordi de i det væsentligste var en videreførelse og forlængelse af det, som parterne tidligere havde aftalt. Fravigelserne af arbejdstidsdirektivets regler om hviletid og fridøgn var derfor i overensstemmelse med arbejdsmarkedsdirektivet.

Statsløse palæstinensere, som oprindeligt havde modtaget et afslag på dansk statsborgerskab i strid med Danmarks internationale forpligtelser, havde ikke ret til yderligere godtgørelse

Sag 18/2017 Dom afsagt den 20. juni 2018

Sagen angik, om 17 tidligere statsløse palæstinensere havde krav på godtgørelse og erstatning for følger af forsinket erhvervelse af dansk indfødsret.

For så vidt angik 10 af appellanterne, fandt Højesteret, at ansøgningerne om dansk indfødsret var blevet behandlet i overensstemmelse med de internationale regler for statsløse, og der var herefter ikke grundlag for at tilkende dem godtgørelse.

For så vidt angik 6 af appellanterne, havde Udlændinge- og Integrationsministeriet anerkendt, at de kunne have fået dansk indfødsret tidligere end sket, hvis deres ansøgninger var blevet behandlet i overensstemmelse med de internationale regler for statsløse. Ministeriet havde på den baggrund anerkendt, at der var grundlag for at yde de pågældende godtgørelse for den indtrådte forsinkelse, og at godtgørelsen passende kunne fastsættes til 10.000 kr. Højesteret fandt, at der ikke var grundlag for at tilkende de pågældende yderligere beløb.

For så vidt angik den sidste appellant, havde ministeriet anført, at kravet var forældet, idet retssagen først blev anlagt mere end 3 år efter, at appellanten uretmæssigt havde fået afslag, og idet der ikke var grundlag for suspension af forældelsesfristen. Højesteret fandt, at appellanten havde været i en retsvildfarelse, og at der ikke forelå sådanne særlige omstændigheder, at retsvildfarelsen undtagelsesvis kunne begrunde suspension af forældelsen.

Ministeriet blev frifundet for påstandene om erstatning for økonomisk tab.

Ministeriums afslag på tilladelse til import af ayahuasca-vin var ikke i strid med artikel 9 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Sag 83/2017 Dom afsagt den 26. juni 2018

Sagen angik, om Sundheds- og Ældreministeriet havde krænket artikel 9 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention ved at give afslag på en ansøgning om forhåndsgodkendelse af import af ayahuasca-vin, som indeholder det euforiserende stof DMT, med henblik på anvendelse i religiøst øjemed.

Højesteret fandt, at afslaget på tilladelse til import af ayahuasca-vin var et indgreb i religionsfriheden i artikel 9's forstand, men at afslaget var nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den offentlige sundhed og offentlige orden. Afslaget var dermed i overensstemmelse med artikel 9 i menneskerettighedskonventionen. Derfor forelå der ikke en krænkelse af konventionen.

Erstatningsnævnets skærpelse af praksis i pædagogsager var uden lovhjemmel

Sag 145/2017 Dom afsagt den 4. september 2018

Efter offererstatningslovens § 10 er erstatning betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer. Betingelsen kan dog fraviges, hvis forholdene taler for det.

Erstatningsnævnet havde før 2014 en lempelig praksis for at meddele dispensation fra kravet om politianmeldelse i sager, hvor pædagoger mv. udsættes for vold på deres arbejde. I 2014 skærpede Erstatningsnævnet denne praksis, således at dispensation kun blev meddelt, hvis konkrete, individuelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder talte imod politianmeldelse. Praksisændringen blev først offentliggjort i juni 2015.

A var ansat på en institution for unge, hvor hun i marts 2014 var udsat for en episode, hvor en 14-årig elev tog halsgreb på hende. Episoden blev ikke anmeldt til politiet. Erstatningsnævnet afslog A's ansøgning om erstatning efter offererstatningsloven, fordi nævnet fandt, at den manglende politianmeldelse ikke var begrundet i konkrete, individuelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder.

Spørgsmålet i sagen var, om Erstatningsnævnet havde pligt til at dispensere fra kravet om politianmeldelse.

Højesteret fandt, at Erstatningsnævnets praksisændring i 2014 var uden hjemmel i loven, og at nævnet derfor var forpligtet til som efter den tidligere praksis at dispensere også i tilfælde, hvor den manglende politianmeldelse som i den foreliggende sag var begrundet i generelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn på den pågældende institution.

Højesteret bemærkede i øvrigt, at Erstatningsnævnet ikke ville have været berettiget til at ændre praksis uden varsel og med virkning for voldsepisoder, der som episoden vedrørende A havde fundet sted forud for praksisændringen.

Der var ikke hjemmel i elektrificeringsloven til ekspropriation til omlægning af vej

Sag 6/2018 Dom afsagt den 10. september 2018

Sagen angik, om der var hjemmel i elektrificeringslovens § 13 til at gennemføre ekspropriation af en ejendom i forbindelse med elektrificering af en jernbanestrækning.

I forarbejderne til elektrificeringsloven er det forudsat, at der vil være behov for at

inddrage arealer til opsætning af kørestrømsmaster og fordelerstationer, at en række vejbærende broer skal erstattes af nye broer, ligesom der er "behov for ... omlægning af skærende veje".

Derudover er beskrevet en "koordineret proces" med elektrificeringsprojektet, hvor en kommune kan vælge at foretage ændringer i et elektrificeringsprojekt mod at afholde merudgifterne og selv sørge for eventuelt fornødent plangrundlag.

Højesterets flertal fandt, at bemærkningerne om den koordinerede proces måtte forstås således, at en projektændring, som skulle tilgodese andre formål end elektrificering, forudsatte, at eventuel ekspropriation hertil skulle ske med hjemmel i anden lovgivning.

Flertallet lagde til grund, at der var valgt et mere vidtgående projekt, end hvad der var nødvendigt for at gennemføre elektrificeringen af jernbanestrækningen, og at valget af projektet var sket for at imødekomme kommunens ønsker vedrørende trafikafviklingen i området. Herefter fandt flertallet, at ekspropriationen ikke var gyldigt foretaget.

T straffet med fængsel på livstid for manddrab i gentagelsestilfælde

Sag 59/2018 Dom afsagt den 12. september 2018

T blev i 1997 idømt 12 års fængsel for et drab begået i 1996. I 2004 blev han prøveløsladt efter at have afsonet 2/3 af denne straf. T var nu fundet skyldig i drab, berigelseskriminalitet og brandstiftelse begået i 2015.

For Højesteret angik sagen strafudmålingen for de i 2015 begåede forhold, herunder navnlig betydningen af at T tidligere var straffet for drab.

Højesteret fandt, at straffen for drab i tilfælde af gentagelse som udgangspunkt må fastsættes til fængsel på livstid. I det foreliggende tilfælde var der ikke grundlag for at fravige udgangspunktet om fængsel på livstid, selv om det tidligere begåede drab lå en del tilbage i tiden. Højesteret bemærkede herved også, at det nu begåede drab var begået samtidig med berigelseskriminalitet og brandstiftelse med betydelige ødelæggelser til følge

Uber-chauffører idømt bødestrafte for overtrædelse af bl.a. taxilovgivningen

*Sag 62/2018, 63/2018, 64/2018 og 65/2018
Domme afsagt den 13. september 2018*

SKAT modtog i september 2016 oplysninger fra de hollandske skattemyndigheder om udbetalinger fra Uber B.V. i Holland til Uber-chauffører i Danmark. Disse oplysninger blev i december 2016 videregivet til Københavns Politi, der efterfølgende rejste tiltale mod T1-T4 for overtrædelse af taxilovgivningen og færdselsloven. Ved landsrettens dom blev de tiltalte fundet skyldige efter anklageskrifterne, dog således at T2, der var tiltalt for at have udført 5.428 taxikørsler, blev dømt for at have udført 5.427 taxikørsler.

Højesteret fastslog, at anklageskrifterne var udformet på en måde, der levede op til præciseringskravet i retsplejeloven og til de krav, der stilles efter artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Højesteret fastslog endvidere, at det ikke udgjorde en fejl, at landsretten havde tilladt dokumentation af politirapporter med de tiltaltes forklaringer om forholdene.

De overtrædelser af taxilovgivningen og færdselsloven, som de tiltalte var dømt for, måtte anses for en række ensartede og kontinuerlige handlinger med en sådan indre

sammenhæng, at de udgjorde en fortsat forbrydelse, og Højesteret fastslog derfor, at der på tidspunktet for sigtelserne ikke var indtrådt forældelse af strafansvaret.

Højesteret udtalte endvidere, at det var berettiget, at de oplysninger, som SKAT modtog fra de hollandske skattemyndigheder, indgik i straffesagen mod de tiltalte.

Ved strafudmålingen havde landsretten lagt vægt på karakteren af de begåede forhold, og at der var tale om et betydeligt antal kørsler til samtidig pådømmelse. Landsretten havde under disse omstændigheder fastsat bøderne med udgangspunkt i de af Uber udbetalte beløb. Højesteret fastslog – henset til, at anklagemyndigheden ikke havde nedlagt påstande om konfiskation – at bøderne under de anførte omstændigheder var fastsat med udgangspunkt i de udbetalte beløb.

Højesteret fandt, at de bødestrafte på mellem 40.000 kr. og 486.500 kr., som landsretten havde idømt de tiltalte, var passende.

Sag afvist som følge af forenings manglende kompetence til at føre retssag i eget navn

Sag BS-8151/2018 Dom afsagt den 16. oktober 2018

Baggrunden for sagens anlæg var, at der frem til 2014 til Dansk AlmenMedicinsk Database (DAMD), som Region Syddanmark er dataansvarlig for, uden lovhjemmel blev indsamlet oplysninger fra praktiserende lægers journaler vedrørende andre sygdomme end de sygdomsområder, hvor dataindsamlingen var godkendt. Dataindsamlingen blev foretaget af Dansk Almenmedicinsk Kvalitetsenhed (DAK-E) som databehandler. Dataindsamlingen blev herefter indskrænket til de sygdomsområder,

hvor dataindsamling var lovlig, og DAK-E slettede de ulovligt indsamlede data i DAMD. Efter Patientdataforeningens opfattelse bliver der imidlertid fortsat automatisk kopieret visse data fra lægernes journal til et datalager på lægens server, som lægen ikke har rådighed over og ikke kan slette, men som DAK-E kan tilgå, således at DAK-E kan indsamle og gendanne den ulovlige del af DAMD.

Sagen angik for Højesteret alene, om Patientdataforeningen havde søgsmålskompetence til at få pådømt sine påstande om bl.a. sletning af de data på de praktiserende lægers servere, som ifølge foreningen uberettiget er tilgængelige for DAK-E, eller om sagen skulle afvises.

Højesteret udtalte, at en person, der mener, at oplysninger om den pågældendes helbredsforhold i strid med sundhedslovgivningen og persondatalovgivningen er gjort tilgængelige for andre end dem, der lovligt kan behandle de pågældende oplysninger, som udgangspunkt har en retlig interesse i ved domstolene at få prøvet, om dette er tilfældet. Det samme gælder som udgangspunkt en læge, som mener, at den pågældendes journaloplysninger i strid med lovgivningen gøres tilgængelige for andre, uden at lægen kan forhindre det.

Højesteret fandt derimod, at foreningen, som ikke selv var konkret og individuelt berørt af de spørgsmål, der ønskedes pådømt i sagen, ikke havde søgsmålskompetence til at føre sagen i eget navn, og at sagen derfor skulle afvises.

Den skattemæssige indgangsværdi af vandselskabers aktiver skal fastsættes efter den beregningsmetode, hvorved den såkaldte "POLKA-værdi" opgøres

Sag 27/2018 og 28/2018 Domme afsagt den 8. november 2018

Sagerne angik opgørelse af den skattemæssige indgangsværdi af aktiver, som to kommuner havde overdraget til vandselskaber, som kommunerne havde stiftet i forbindelse med udskillelse af de kommunale vandforsynings- og spildevandsaktiviteter. Indgangsværdien skulle danne grundlag for vandselskabernes skattemæssige afskrivninger på de overdragne aktiver.

Overdragelsen var omfattet af ligningslovens § 2, og den skattemæssige værdi af de overdragne aktiver skulle således fastsættes efter denne bestemmelse.

Højesteret fandt, at den beregningsmetode, som SKAT (nu Skattestyrelsen) havde anvendt, ikke udgjorde et egnet grundlag for at opgøre den skattemæssige værdi af de overdragne aktiver.

Højesteret udtalte, at det for vandforsynings- og spildevandsvirksomhed gælder, at der påhviler selskaberne en forsyningspligt, og at "hvile i sig selv"-princippet indebærer, at der ikke kan tjenes penge på aktiviteterne. Højesteret fandt på denne baggrund, at det afgørende for den skattemæssige værdiansættelse af aktiverne måtte være, hvilken værdi aktiverne måtte skønnes at have haft for vandselskaberne. Højesteret fandt, at den beregningsmetode, hvorved den regulatoriske værdi opgøres som et gennemsnit af den nedskrevne genanskaffelsesværdi og den nedskrevne anskaffelsesværdi (den såkaldte POLKA-værdi), er et rimeligt udtryk for, hvorledes aktivernes værdi efter ligningslovens § 2 bør fastsættes.

Højesteret havde ikke fornødent grundlag for at fastslå, hvad POLKA-værdien ville udgøre i

forbindelse med kommunernes overdragelse af aktiver i de konkrete sager. Sagerne blev som følge heraf hjemvist til Skattestyrelsen til fornyet behandling.

Syrienkriger, som var straffet med fængsel i 4 år, blev frakendt dansk indfødsret og udvist med indrejseforbud for bestandig

Sag 124/2018 Dom afsagt den 19. november 2018

T var dømt for i 2013 at have ladet sig hverve som "kæmper" til terrororganisationen Islamisk Stat i Syrien og at have ladet sig træne i våbenbrug mv., og blev straffet med fængsel i 4 år.

T havde både dansk og tunesisk statsborgerskab.

For Højesteret angik sagen spørgsmålet om frakendelse af dansk indfødsret og om udvisning.

Højesteret fandt efter en konkret proportionalitetsvurdering, at hverken frakendelse af dansk indfødsret eller udvisning med indrejseforbud udgjorde et uproportionalt indgreb i forhold til T. Højesteret lagde herved især vægt på alvoren og karakteren af den begåede kriminalitet, og fandt endvidere, at hensynet til T's familieliv og privatliv i Danmark ikke talte afgørende imod frakendelse af dansk indfødsret og udvisning.

Trusler om vold mod tjenstgørende politiassistent blev straffet med fængsel i 3 måneder, og udvisning med indrejseforbud i 6 år var ikke i strid med Danmarks internationale forpligtelser

Sag 81/2018 Dom afsagt den 20. november 2018

T, en nu 32-årig pakistansk statsborger, der var født i Danmark og havde boet her i landet hele sit liv, var ved byrettens og landsrettens dom fundet skyldig i bl.a. overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, ved omgivet af øvrige personer tilknyttet bandegrupperingen Loyal to Familia at have truet en politiassistent med vold under dennes udførelse af sit arbejde i en visitationszone. T var leder af denne bandegruppering. T var tidligere straffet gentagne gange med fængsel for alvorlig personfarlig kriminalitet, herunder et tilfælde af grov vold med døden til følge, og betinget udvist. T havde samlet siddet i fængsel i ca. 10 år. Det aktuelle forhold af trusler fandt sted ca. 4 måneder efter løsladelsen i forbindelse med afsoningen af den seneste dom og i prøvetiden for den betingede udvisning. Sagen for Højesteret angik strafudmålingen og spørgsmålet om udvisning. Et flertal i Højesteret fandt, at straffen for truslerne passende kunne fastsættes til 3 måneder. For så vidt angik udvisningen af T udtalte Højesterets flertal bl.a., at T skulle udvises ubetinget med indrejseforbud i 6 år, medmindre dette med sikkerhed ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Flertallet fandt bl.a., at T med sin adfærd gennem mange år havde demonstreret manglende vilje til at integrere sig i det danske samfund, idet han trods tidligere straffe for grov personfarlig kriminalitet og advarsel om risikoen for udvisning havde fortsat sin kriminelle adfærd og var leder af en bandegruppering, der var kendt for grov personfarlig kriminalitet. Der var grund til at formode, at T også fremover ville begå personfarlig kriminalitet i Danmark, hvis han ikke blev udvist. Selv om det seneste forhold kun medførte en fængselsstraf på 3 måneder, var det derfor nødvendigt at udvise T af hensyn til den offentlige tryghed og for at forebygge uro eller forbrydelse. T var

endvidere ikke uden forudsætninger for at klare sig i Pakistan.

Efter en proportionalitetsafvejning ville udvisning af T med indrejseforbud i 6 år derfor efter flertallets opfattelse ikke indebære en krænkelse af T's ret til privatliv i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, og udvisningen var derfor ikke i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Forbud mod at gengive ophavsretligt beskyttet keramik som rekvisitter i markedsføring

Sag 171/2017 Dom afsagt den 18. december 2018

Sagen angik navnlig, om K.H. Würtz ved Kasper Heie Würtz' rettigheder efter ophavsretsloven og markedsføringsloven var blevet krænket ved Coop Danmark A/S' anvendelse af Kasper Würtz' keramiske service på emballage for fødevarer og i tilbudsaviser.

Højesteret tog herved stilling til bl.a., om Coops anvendelse havde hjemmel i et ulovbestemt princip om ret til en underordnet anvendelse af rekvisitter (regi) i reklamer mv. (et de minimis-princip).

Højesteret udtalte, at brug af et ophavsretligt beskyttet værk selv i en kommerciel, markedsføringsmæssig sammenhæng kan være af så underordnet betydning, at der – uanset at rettighedshaveren ikke har givet tilladelse til brugen – ikke vil være tale om en ophavsretskrænkelse.

Højesteret fandt, at Coops gengivelse af Kasper Würtz' service på emballage og i tilbudsaviser i størstedelen af de gengivelser, der var omfattet af sagen, ikke kunne anses for at være af så underordnet betydning i den pågældende sammenhæng, at gengivelsen kunne undtages fra den beskyttelse, der følger af ophavsretsloven.

Højesteret fastslog herefter, at Coop i betydeligt omfang havde krænket Kasper Würtz' ophavsrettigheder, og at betingelserne for at pålægge Coop at betale rimeligt vederlag til Kasper Würtz for brugen var opfyldt. Coop blev pålagt at betale 200.000 kr. i vederlag til Kasper Würtz.